

Маалымдама-негиздеме

1. Максат жана милдеттер

Кыргыз Республикасынын Президентинин ушул Жарлыгы Кыргыз Республикасынын Президентинин 2021-жылдын 12-октябрындагы №435 Жарлыгы менен бекитилген 2026-жылга чейин Кыргыз Республикасынын өнүгүүсүнүн Улуттук программасын, 2040-жылга чейин Кыргыз Республикасынын өнүгүүсүнүн Улуттук стратегиясын ишке ашыруу максатында иштелип чыккан.

2. Баяндама бөлүгү

Кыргыз Республикасында жагымдуу инвестициялык жагдайды түзүү сот тутумунун натыйжалуулугунан тикеден-тике көз каранды. Сот тутумунун ишин, ал өзүнүн ыйгарым укуктарын натыйжалуу аткарууга жана тараптардын укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоону ойдогудай камсыз кылууга мүмкүнчүлүк берүүчү деңгээлге чейин өркүндөтүү өлкөнүн экономикасына инвестицияларды тартууда өзгөчө маанилүү фактор болуп саналат. Көз карандысыз жана натыйжалуу сот тутуму жаңычылдыктарды, инвестицияларды колдоонун, бизнести жана таза, ак ниет атаандаштыкты түзүүнүн негизги кепилдиги катары чыгат, бул жагдай өз кезегинде жогорку өндүрүмдүү эконоимканын негизи, жана демек Кыргыз Республикасынын өнүгүү артыкчылыктарына ылайык узак мөөнөттүү өсүүсүнүн негизги таянычы болуп саналат. Укук коргоочу органдарындагы жана башка чектеш укуктук институттардагы тиешелүү өзгөрүүлөрсүз сот органдарын реформалоо ойдогудай натыйжаларды алып келбейт, анткени алардын бардыгы сот адилеттиги тутумуна кирет.

Сот адилеттиги органдары дегенде, кеңири маанисинде, бардык деңгээлдердеги соттор эле эмес, ошондой эле түздөн-түз милдеттери сот адилеттигине көмөк көрсөтүү болуп саналган мамлекеттик органдар дагы түшүнүлөт. Булар укуктун үстөмдүгүнүн негизинде укуктук чыр-чатактарды натыйжалуу жана адилеттүү чечүү жолу менен, адамдын жана жарандын укуктарын, эркиндиктерин жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын, юридикалык жактардын укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын, мамлекеттин кызыкчылыктарын коргоону камсыз кылууга чакырылган мамлекеттик органдар.

Ошентип, сот адилеттиги тутуму айыпталгандардын, жабырлангандардын жана салык төлөөчүлөрдүн кызыкчылыктарында сот адилеттигин натыйжалуу жүргүзүүнү камсыз кылуусу үчүн укук коргоо органдарынын, прокуратуранын, соттордун, адвокатуранын, пробацья кызматынын ырааттуу, адилеттүү жолго коюлган өз ара аракеттенүүлөрүнө

алып келүүсү тийиш. Жалпы максат мыкты, тез, жөнөкөй, арзан болууга мүмкүнчүлүк түзүүчү сот адилеттиги тутумун калыптандыруу болуп саналат.

Ушуга байланыштуу, «Кыргыз Республикасынын сот адилеттиги тутумун 2023–2026-жылдары өнүктүрүүнүн» Мамлекеттик максаттуу программасы (мындан ары – Максаттуу программа) адилеттүү жана натыйжалуу сот адилеттиги тутумун калыптандырууга багыт алат.

Ошентип, көрсөтүлгөн максатка төмөнкү төрт артыкчылыктарда жетишүүгө мүмкүн: судьялардын жана сот тутумунун көз карандысыздыгын камсыз кылуу, сот тутумунун жеткиликтүүлүгүн жана ачык-айкындуулугун арттыруу, сот адилеттиги тутумунда санариптик технологияларды колдонууну кеңейтүү жана пайдалануунун натыйжалуулугун жогорулатуу жана натыйжалуу сот өндүрүшүнө жетүү үчүн секторлор аралык өз ара аракеттенүүнү арттыруу жана бышыктоо.

Максаттуу программа анын максаттарын жана милдеттерин сыпаттамалап баяндайт, сот адилеттиги тутумуна кирген мамлекеттик органдардагы учурдагы кырдаалды, алардын ар биринин көйгөйлөрүн жана өнүгүү жолдорун, ушул документти кабыл алуу аркылуу коюлган багытталмаларга жетишүү үчүн иш-чаралар планын кеңири талдоого алат.

Максаттуу программаны иштеп чыгууга сот органдарынын өкүлдөрү да, ошондой эле юстиция, Кыргыз Республикасынын Адвокатура органдарынын, жарандык коомдун жана укук коргоо органдарынын өкүлдөрү дагы катышышты.

3. Мүмкүн болуучу социалдык, экономикалык, укуктук, укук коргоочулук, гендердик, экологиялык, коррупциялык кесепеттердин болжолу

Ушул долбоордун колдонулушунун мүмкүн болуучу терс социалдык, экономикалык, укуктук, укук коргоочулук, гендердик, экологиялык, коррупциялык кесепеттери табылган жок.

4. Коомдук талкуунун натыйжалары жөнүндө маалымат

«Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесине ылайык, коомдук талкуу өткөрүү үчүн Жарлык Кыргыз Республикасынын Президентинин расмий сайтына жайгаштырылат, анын жыйынтыктары Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясына киргизүүдө чагылдырылат.

5. Долбоордун мыйзамдарга шайкештигинин талдоосу

Ошондой эле көрсөтүлгөн долбоор эл аралык жана улуттук мыйзамдардын ченемдерине карама-каршы келбейт.

6. Каржылоонун зарылдыгы жөнүндө маалымат

Ушул долбоордун кабыл алынышы мамлекеттик бюджеттен кошумча чыгымдарды талап кылышы мүмкүн.

7. Жөндөөчү таасиринин талдоосу тууралуу маалымат

Көрсөтүлгөн Жарлыктын долбоору жөндөөчү таасирин талдоону талап кылбайт, анткени тикелей ишкерликти жөнгө салууга багытталган эмес.

Төрага

К.К. Джунушпаев